

Q&A's rond akkoord met Elsevier

Q: Waarom is er een akkoord?

A: Dit betekent dat we een akkoord hebben bereikt. Dit akkoord zal nu uitgewerkt worden en vervolgens ondertekend. Universiteiten zien dit akkoord met Elsevier als een substantiële stap in de goede richting. Beide partijen hebben zich achter het principe van open access geschaard en hebben op die grond een akkoord bereikt.

Q: Wat houdt het akkoord op hoofdlijnen in?

A: De universiteiten streven ernaar dat in 2018, het derde jaar van de overeenkomst, 30% van de Elsevier-artikelen van Nederlandse auteurs open access beschikbaar is. In de komende drie jaar worden er substantiële stappen gezet naar open access. Met dit akkoord is een duurzame weg richting open access ingeslagen. Met het akkoord behouden Nederlandse onderzoekers toegang tot alle wetenschappelijke tijdschriften van Elsevier. Tegelijkertijd stelt het hen in staat om gold open access te publiceren in een selectie van tijdschriften. Wetenschappers maken zelf geen kosten om open access te publiceren.

Q: Waarom duurde het zo lang?

A: Voor beide partijen staan er grote belangen op het spel en daar wordt aan beide zijden niet lichtzinnig mee omgegaan. Dan kosten onderhandelingen tijd.

Q: Waarover was de meeste onenigheid?

A: De principes van open access zijn door beide partijen omarmd. Vooral op financieel vlak is een flinke discussie gevoerd. Voor de universiteiten is de houdbaarheid van het wetenschappelijk systeem en daarmee van de publicatie van wetenschap van fundamenteel belang. Hierin spelen elementen van beschikbaarheid en betaalbaarheid een rol.

Q: Wat gebeurt er na 2018? Waarom is gekozen voor een driejarig contract?

A: Dit akkoord voorziet in een groei van 30% gold open access artikelen in 2018 van auteurs met een Nederlandse affiliatie. Onze verwachting is dat het landschap van open access van wetenschappelijke artikelen en hun uitgevers zodanig veranderd is dat we in 2018 met een nieuwe blik moeten kijken hoe we samen de toekomst verder in gaan richten. Voor universiteiten is toewerken naar 100% open access het uitgangspunt.

Q: Hoe zit het met de kosten?

A: Binnen dit akkoord kunnen onderzoekers met een Nederlandse affiliatie ervoor kiezen om zonder additionele kosten open access te publiceren in een tijdschrift binnen de selectie. Het akkoord is ook kostenefficiënt voor universiteiten. In de oude situatie moest een wetenschapper zelf extra geld betalen om een artikel van zijn hand open access te kunnen publiceren, bovenop de abonnementskosten die universiteiten al betaalden voor toegang tot Elseviertijdschriften.

Q: Kunt u een indicatie geven van de omvang in euro's van het Big Deal contract?

A: Nee, wij doen geen specifieke uitspraken over de financiële afspraken die met dit akkoord gemeoid gaan, omdat het uiteraard ook concurrentiegevoelige informatie is.

Q: Draagt dit akkoord met Elsevier voldoende bij aan de ambitie van Dekker om naar 100% OA in 2024 te gaan?

A: De VSNU ziet dit akkoord als een substantiële stap onderweg naar het te halen doel in 2024. De stappen die genomen worden laten ook zien dat Elsevier actief open access stimuleert, zowel in Nederland als internationaal. Het akkoord faciliteert beheerste groei van open access publicaties. In 2018 zullen de universiteiten met Elsevier de situatie opnieuw beoordelen. Wij verwachten explosieve groei in open access en moedigen andere partijen aan om naar ons voorbeeld gold open access publicaties te stimuleren.

Q: Hoe komt men tot de selectie van tijdschriften?

A: De onderhandelaren zijn overeengekomen om te komen tot een getrapte groei naar 30% open access artikelen van 2016 tot 2018. Dit wordt gerealiseerd door een selectie van tijdschriften aan te wijzen waarin open access kan worden gepubliceerd.

Q: Als wetenschappers geen APC's hoeven te betalen voor artikelen in aangewezen OA-journals, wie betaalt er dan wel?

A: De kosten voor de APC's (een bedrag dat een wetenschapper betaalt om zijn artikel open access te kunnen publiceren) voor Nederlandse auteurs zijn afgekocht in dit akkoord met Elsevier. De kosten vallen voor de komende drie jaar dus onder de big-deal, mits publicatie plaatsvindt in een geselecteerd tijdschrift.

Q: Is er een mogelijkheid om open access te publiceren als mijn beoogde tijdschrift niet op die lijst staat?

A: In de geselecteerde tijdschriften kan gedurende het hele jaar kosteloos open access worden gepubliceerd. Wanneer een tijdschrift niet op de lijst staat, maar je wel open access wilt publiceren, dan biedt Elsevier doorgaans de mogelijkheid om tegen APC-kosten open access te publiceren. Deze APC-kosten worden dan niet automatisch vergoed. In zo'n geval kan de wetenschapper kiezen voor een ander tijdschrift of moet hij/zij zelf zoeken naar financiering voor die APC-kosten.

Q: Verwacht u dat wetenschappers deze stap naar open access voldoende zullen vinden?

A: De VSNU ziet dit akkoord als een substantiële stap onderweg naar het te halen doel in 2024. We verwachten hiermee dat de wetenschappers dit voor dit moment ook zo zien, vooral omdat zij geen extra kosten hoeven te maken om open access te publiceren in de geselecteerde tijdschriften. De stappen die genomen worden laten ook zien dat Elsevier graag het bewijs ziet dat open access aanslaat, zowel in Nederland als internationaal. De stappen getuigen van beheerste groei en wij hopen te laten zien dat Nederland klaar is voor explosieve groei.